

ISSN 2082-8675

nr 18 (01/2014)

KWARTAŁ

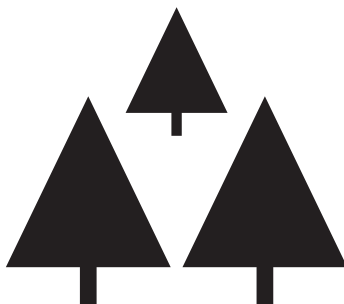
magazyn SKN SPATIUM

Wioletta Czubak

Dlaczego?

wybrałam temat...

Rola Systemu Informacji Przestrzennej w edukacji ekologicznej i promocji
walorów przyrodniczo-kulturowych obszarów chronionych.
Przykład Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich

Moje rozważania pobiegły w tym kierunku:

Ciągły rozwój technologii powoduje, że o powodzeniu wielu działań decyduje obecnie nie posiadanie dóbr, ale dostęp do informacji.

Podczas rozwiązywania zadań, gdzie wymaga się określenia szeroko pojętej lokalizacji obiektów, niezbędna jest informacja geograficzna,

zaś zarządzanie nią umożliwiają Systemy Informacji Przestrzennej (SIP).

SIP poprzez atrybut jakim jest przestrzeń, łączy wiele sfer działalności człowieka. Jedną z nich jest ochrona przyrody, która wymaga dostępu do wielu danych i informacji, w celu umiejętnego i efektywnego gospodarowania zasobami i planowania działań. Ze względu na to, że przyroda nie jest w stanie sama niwelować wszystkich negatywnych skutków działań człowieka - wymaga aktywnej polityki ochronnej szczególnie na obszarach cennych przyrodniczo.

Stworzono więc **instrument chroniący walory przyrodnicze i kulturowe jakim są parki krajobrazowe**, których istotą działania jest zachowanie i stymulowanie różnorodności biologicznej, popularyzacja walorów parku i edukacja ekologiczna oraz rozwój wielofunkcyjny obszaru, na którym się znajduje. Dla ochrony przyrody niezbędny jest udział społeczeństwa, którego siła zależy od poziomu wiedzy na temat walorów parku oraz działań niezbędnych by je szanować i chronić.

SIP jest odpowiedzią na potrzeby w zakresie upowszechniania wiedzy i promocji walorów przyrodniczych i antropogenicznych, w tym objętych ochroną w postaci parków krajobrazowych. Jest nowoczesnym narzędziem budowania świadomości ekologicznej nie tylko społeczności lokalnych. Jako innowacyjne narzędzie może skutecznie zachęcać do aktywnej ochrony.

Dlatego podstawowym celem pracy stało się określenie roli Systemu Informacji Przestrzennej w realizacji wiodących zadań polskich parków krajobrazowych.

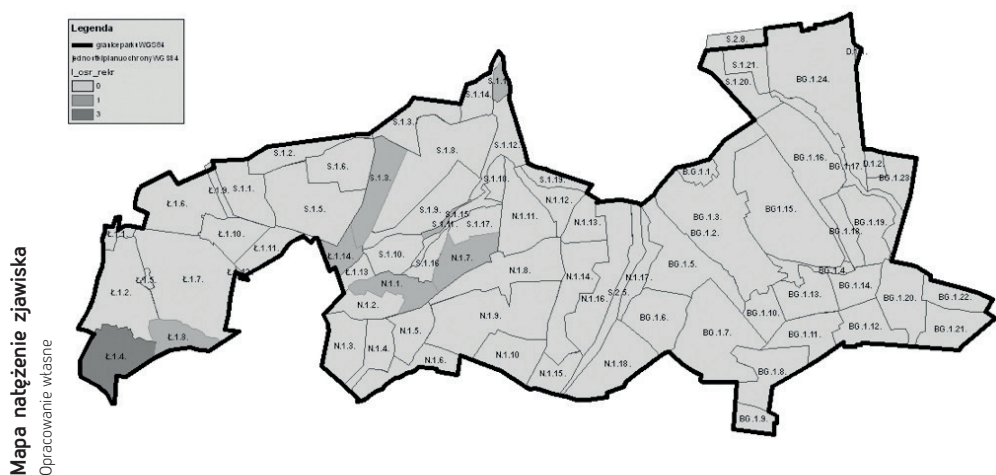
Wyniki badania potwierdziły tezę, iż Systemy Informacji Przestrzennej ułatwiają realizację zadań parków krajobrazowych, które odczuwają potrzebę rozwijania możliwości aplikacji gisowych, w celu zwiększania efektywności

działań związanych z edukacją ekologiczną oraz promocją walorów przyrodniczo-kulturowych.

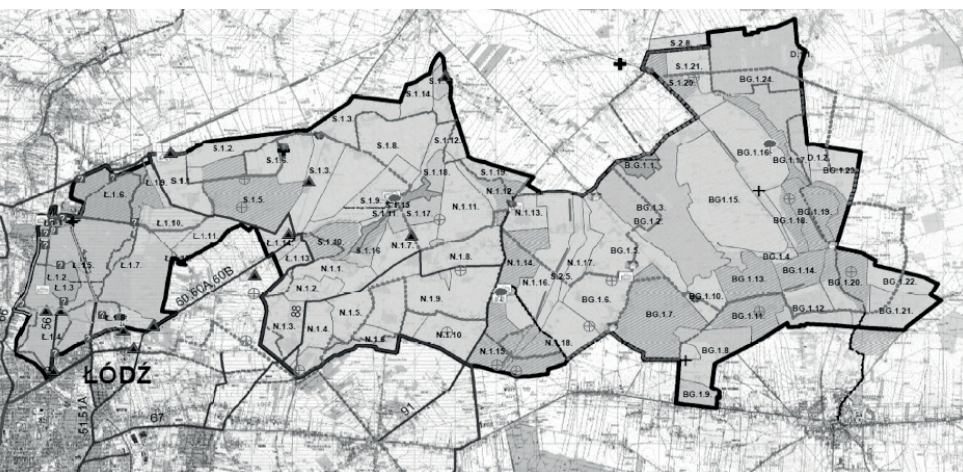
Dodatkowym elementem pracy był projekt interaktywnej mapy dla parku krajobrazowego. Dyrekcja Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich wskazała duże zainteresowanie projektem, bowiem powstają ciągle nowe pomysły na wykorzystanie możliwości aplikacji. Dla przykładu:

Dzięki badaniom występowania, natężenia oraz zależności między obiektami takimi jak ośrodki rekreacji, atrakcje turystyczne, formy ochrony przyrody, z łatwością można planować, a następnie wytyczać szlaki edukacyjne, przyrodnicze, czy turystyczne, które przebiegałyby przez te jednostki. Dyrekcja parku jako instytucja opiniująca wiele ważnych kwestii związanych z planowaniem i rozwojem przestrzennym, uważa, iż przestrzenna baza danych, zawierająca informacje z Planu Ochrony Parku, skróciłaby czas zbierania informacji niezbędnych do wydania opinii, co przyspieszyłoby dalsze procedury i działania.

Wizualizacja nie polega jedynie na przedstawieniu wszystkich obiektów jakie zawarte są w bazach danych, ale przede wszystkim na wskazaniu zjawisk przestrzennych i zależności występujących na danym obszarze. Dzięki temu powstawać mogą mapy działań niepożądanych, zagrożeń poszczególnych gatunków roślin i zwierząt, czy natężenie wpływu działalności człowieka na świat przyrody. (rys.1.)

Systemy informacji wspomagają proces inwentaryzacji, który jest szczególnie ważny przy planowaniu dalszych działań ochronnych, a wszelkie działania ochronne powinno rozpoczynać się od analizy stanu, a dopiero później planowania, co prowadzi do efektywnego zarządzania i ochrony zasobów przyrodniczych (Rys.2.).

Inwentaryzacja obszaru Parku Krajobrazowego
Wzniesień Łódzkich (PKWŁ)
Opracowanie własne

W projekcie interaktywnej mapy PKWŁ powstały specjalne karty wiedzy na temat dostępności, lokalizacji, form ochrony na danym obszarze. Dodatkowo wzbogacono każdą przedstawioną formę ochronną o karty zakazów jakie należy przestrzegać przebywając na wskazanym terenie. Użytkownik w jednym miejscu, ma dostęp do wizualizacji interesującego go obszaru, poza tym, poprzez działanie hiperłączy związanych z danym obszarem w bardzo szybki sposób przenosi się na stronę internetową z informacjami poświęconymi miejscu oraz bazą danych dotyczącą walorów danej przestrzeni.

Podsumowując, śmiało można powiedzieć, iż drzemający potencjał wykorzystania metod GIS w dziedzinie jaką jest ochrona przyrody jest bardzo duży – od wyznaczania obszarów chronionych, po bardzo złożone funkcje, oparte na integrowaniu wielu skomplikowanych baz danych. Wszelkie działania jakie organizuje park krajobrazowy wspomagane systemami informacji przestrzennej wzbogacają teoretyczne aspekty edukacji ekologicznej i pomagają wychowywać w duchu poszanowania przyrody.